

Ilmastojohtamisen kehittäminen

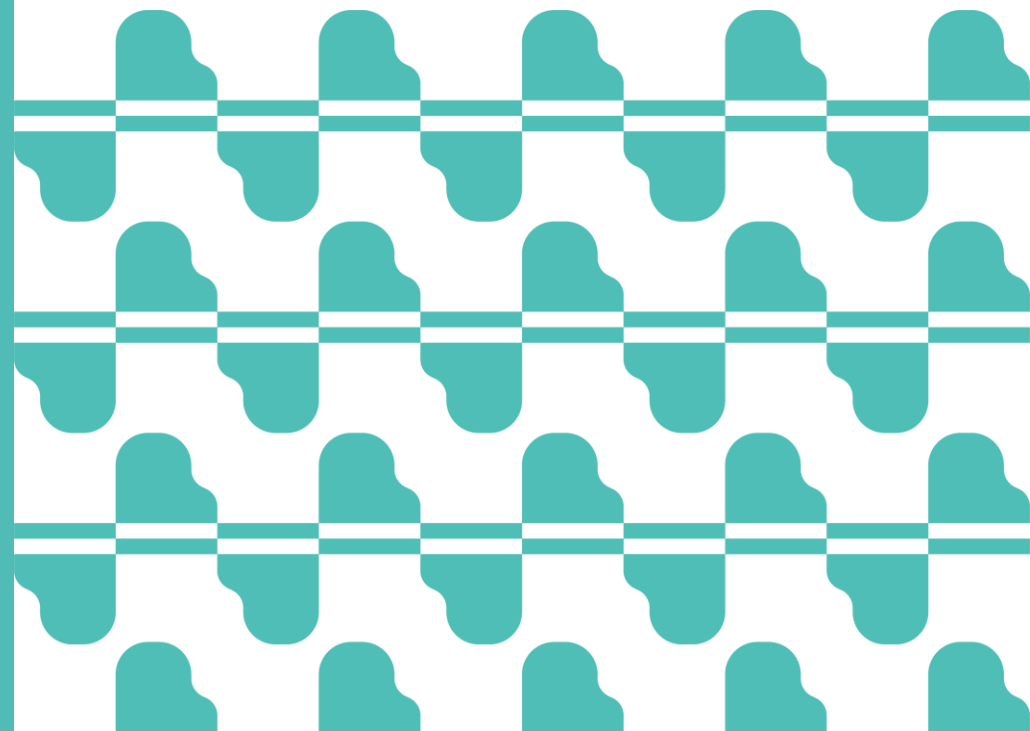
Ilmastoviisas johtaminen ja suunnittelu –hanke

11/2023-9/2024

Järvenpään kaupunki

Järvenpää

Ilmastoviisas johtaminen ja suunnittelu -hanke

- Järvenpään kaupungin sisäinen kehittämishanke, joka oli käynnissä 11/2023 - 9/2024.
- Hanke sai rahoitusta ympäristöministeriön Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelmasta.
- Hankkeessa kaksi painopistettä -
 - **Ilmastoviisas johtaminen**, jossa oli tavoitteena tuoda ilmastotavoitteiden johtaminen tiiviimmin osaksi kaupungin normaalia johtamista sekä lisätä ymmärrystä ja sitoutumista kaupungin ilmastotavoitteisiin; ja
 - **Ilmastoviisas suunnittelu**, jossa tarkasteltiin vaikuttavimpia ja kustannustehokkaimpia vähäpäästöisiä ratkaisuja kehittyvän keskustan visiotyössä.
- Ilmastoviisaan johtamisen osuudessa päädyttiin hankkeen aikana kehittämään erityisesti resurssiviisauden vuosikellon ja talouden vuosikellon yhtymäkohtia sekä ilmastotavoitteiden tiedolla johtamista.

Mitä johtamisen käytäntöjä tarkasteltiin ja kehitettiin?

Ilmastojohtamisen nykytilan kartoitus ja itsearviointi

Lisäsi ymmärrystä

- Ilmastojohtamisen käytäntöjen kehittämistarpeista
- Ilmastojohtamisen hyvistä käytännöistä
- Ilmastotavoitteista ja -toimista

Ilmastotavoitteiden tiedolla johtaminen

Resurssiviisauden suunnittelun ja seurannan prosessin selkeyttäminen (ks. s. 4-7)

- Selkiytti kehittämistarpeita resurssiviisauden seurantaan liittyvistä rooleista ja seurantatiedon tarpeista, sekä sen esitystavoista, käsittelyn ajankohdasta ja hyödyntämisen keinoista

Seurantatiedon hyödyntäminen

- Palvelualueiden johtoryhmäkäsittelyjen kehittäminen: seurantatieto taloussuunnittelun tueksi
- Kaupungin johtoryhmäkäsittelyn kehittäminen: johtopäätökset ja linjaukset kaupunkitasoisista kehittämistarpeista resurssiviisauden seurantaraporttiin sekä tavoitteiden edellyttämien muutostekijöiden esitys
- Tavoitteena saada seurantatieto taloussuunnittelun taustaksi

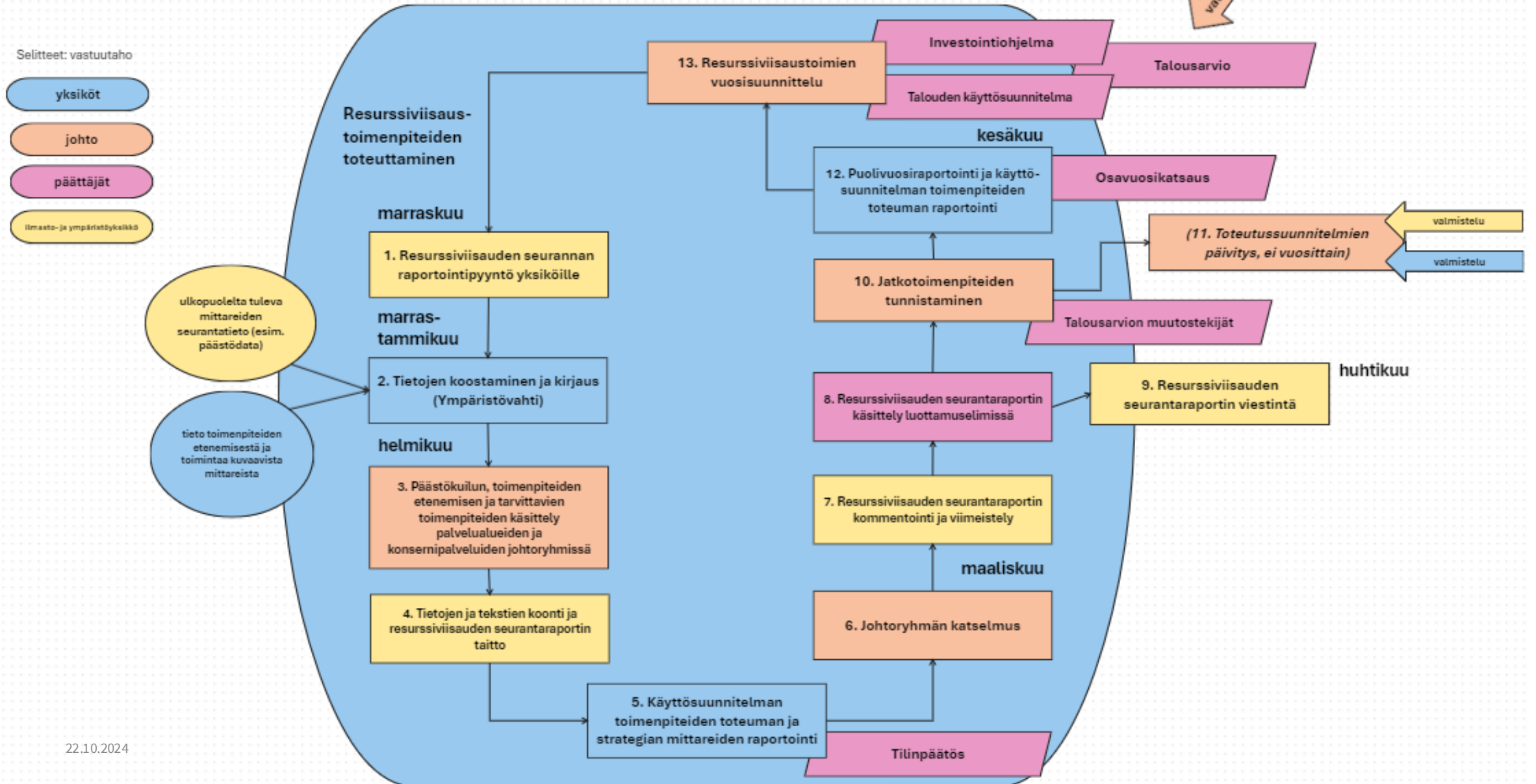
Ympäristövahdin kehittäminen

- Mahdollisuus toimenpiteiden budjetin seuraamiseen

Ilmastotavoitteiden kytkentä talouden suunnittelun ja seurannan prosesseihin

- Resurssiviisausliite talouden käyttösunnitelmaan, seuranta osavuosikatsauksessa ja tilinpäätöksessä
- Tunnistettiin kehitystarve tarkastella ilmastotekijöitä investointiohjelmissa

Resurssiviisauden vuosikello

Resurssiviisauden vuosikello: vaiheet ja roolit

1. Resurssiviisauden seurannan raportointipyyntö yksiköille
 - Ilmasto- ja ympäristöyksikkö pyytää ympäristövahtimestareita (yksiköiden raportointivastuutetut) raportoimaan resurssiviisaustoimenpiteiden etenemisestä sekä kehitystä kuvaavien mittarien ajankohtaiset lukemat.
2. Tietojen koostaminen ja kirjaus (Ympäristövahti)
 - Ympäristövahtimestarit raportoivat tiedot Ympäristövahti-seurantatyökaluun.
3. Päästökuilun, toimenpiteiden etenemisen ja tarvittavien toimenpiteiden käsittely palvelualueiden ja konsernipalveluiden johtoryhmissä
 - Ilmasto- ja ympäristöyksikkö kokoaa Ympäristövahtiin raportoidut tiedot sekä päästölaskennan tiedot, ja esittelee niitä palvelualueiden sekä konsernipalveluiden johtoryhmille. Samalla käsitellään mahdollisia muutostarpeita ja tarvittavia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Resurssiviisauden seurantatietoja tulisi hyödyntää palvelualueilla taloussuunnittelun tukena tarvittavien jatkotoimien ja resurssien tunnistamisessa (muutostekijät).
4. Tietojen ja tekstien koonti ja resurssiviisauden seurantaraportin taitto
 - Ilmasto- ja ympäristöyksikkö kokoaa resurssiviisauden seurantatiedot ja päästölaskennan tiedot resurssiviisauden seurantaraporttiin.
5. Käyttösuunnitelman toimenpiteiden toteuman ja strategian mittareiden raportointi
 - Yksiköt raportoivat talouden käyttösuunnitelman resurssiviisausliitteen toimenpiteiden toteumasta ja strategian mittareista edellisen vuoden osalta tilinpäätöstä varten. Tilinpäätösohjeissa tulisi edellyttää, että kaikki palvelualueet ja tytäryhteisöt raportoivat myös resurssiviisauden edistämistä.
6. Johtoryhmän katselmus
 - Kaupungin johtoryhmä käsittelee resurssiviisauden seurannan ja päästölaskennan kokonaiskuvaa sekä mahdollisia muutostarpeita (ml. muutostekijät) tavoitteiden saavuttamiseksi. Ilmasto- ja ympäristöpäällikkö esittelee asiaa. Kaupungin johtoryhmä tekee linjaukset jatkokehittämisestä.

Resurssiviisauden vuosikello: vaiheet ja roolit

7. Resurssiviisauden seurantaraportin kommentointi ja viimeistely

- Resurssiviisauden seurantaraportti käy yksiköiden kommentoitavana. Resurssiviisauden seurantaraportin viimeistelyssä lisätään mahdolliset kommentit ja palvelualueiden johtoryhmien huomiot ja kaupungin johtoryhmän linjaukset, sekä huomioidaan muut korjaustarpeet.

8. Resurssiviisauden seurantaraportin käsittely luottamuselimissä

- Kaupunkikehityslautakunta käsittelee resurssiviisauden seurantaraportin ja laittaa sen eteenpäin tiedoksi kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle. Ilmasto- ja ympäristöpäällikkö selostaa tarvittaessa.

9. Resurssiviisauden seurantaraportin viestintä

- Ilmasto- ja ympäristöyksikkö viestii yhteistyössä viestintäpalveluiden kanssa raportin keskeisistä havainnoista kaupungin viestintäkanavissa ja julkaisee resurssiviisauden seurantaraportin kaupungin verkkosivuilla.

10. Jatkotoimenpiteiden tunnistaminen

- Resurssiviisauden seurantatiedon, päästölaskennan sekä tunnistettujen tarpeiden pohjalta yksiköt ja palvelualueet voivat tunnistaa tarvittavat jatkotoimet resurssiviisaustavoitteiden saavuttamiseksi. Yksiköt ja palvelualueet voivat hyödyntää seurantatietoa muutostekijöiden tunnistamisessa sekä talouden käyttösuunnitelman ja investointiohjelman laatimisessa. Talouden käyttösuunnitelmassa on erillinen liite resurssiviisaustoimenpiteille.

11. (Toteutussuunnitelmien päivitys, ei vuosittain)

- Resurssiviisauden tiekartan toteutussuunnitelmia päivitetään muutaman vuoden välein tunnistettujen kehitystarpeiden, johtoryhmien linjausten, resurssiviisauden tiekartan ja strategisten linjausten perusteella. Yksiköt valmistelevat toteutussuunnitelman päivitystä ilmasto- ja ympäristöyksikön avustuksella. Palvelualueiden johtoryhmät tai palvelualuekohtaiset lautakunnat hyväksyvät päivitettyt toteutussuunnitelmat.

Resurssiviisauden vuosikello: vaiheet ja roolit

12. Puolivuosisiraportointi ja käyttösuunnitelman toimenpiteiden toteuman raportointi

- Ilmasto- ja ympäristöyksikkö pyytää ympäristövahtimestareita raportoimaan resurssiviisauden toimenpiteiden etenemisestä sekä mittarilukemat vuoden ensimmäisen puoliskon osalta. Tietoja hyödynnetään osavuosikatsauksessa. Käyttösuunnitelmien resurssiviisaustoimenpiteiden toteumaa käsitellään kaupunkikehityslautakunnassa, kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa osana osavuosikatsausta.

13. Resurssiviisaustoimien vuosisuunnittelu

- Resurssiviisauden toimia seuraavalle vuodelle suunnitellaan resurssiviisauden tiekartan toteutussuunnitelmien, tunnistettujenkehitystarpeiden sekä käyttösuunnitelmaan ja investointiohjelmaan kirjattujen toimien perusteella.

Ilmastojohtamisen jatkokehittämiskohteet

Ilmastotavoitteiden tiedolla johtaminen

- Ohjeistusta ilmasto- ja resurssiviisaustavoitteiden huomioimiseen ennakkovaikutusten arvioinnissa tulee kehittää
- Lisää ymmärrystä omaan työhön liittyvistä ilmastovaikutuksista ja siitä, miten niihin voi vaikuttaa

Ilmastotavoitteiden kytkentä taloussuunnittelun ja -seurannan prosesseihin

- Ilmastonäkökulmien kehittäminen kaupunkitekniikan investoinneissa ja toimintatavan monistaminen muihin investointiohjelmiin

